

A képszerűség stíluseszközei, a szóképek (T)

1. Szókép (trópus): egy fogalom tárgy, jelenség nevének átvitele egy másik fogalomra a közöttük fennálló valamilyen kapcsolat, összefüggés alapján.

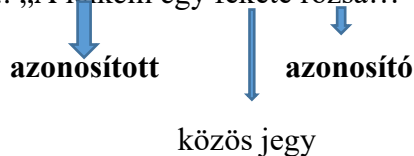
- keletkezésük: a két jelenség között összefüggést létesítünk, azért, hogy az egyiket a másikkal szemléletessé tegyünk.
- leggyakrabban a szépirodalom használja
- célja: képszerűvé, szemléletessé tenni a mondanivalót
- hétköznapi életünkben is felhasználjuk, magunk is alkotunk szóképeket pl: Akkor a szája, mint a bécsi kapu. (→ szóláshasonlat)

2. A szóképek fajtái:

• metafora • megszemélyesítés • szinesztézia • szimbólum • allegória	}	névátvitelre épülő szóképek
• metonímia • szinekdoché • hasonlat		

3. Metafora: két fogalom, tárgy, jelenség külső, belső, hangulati vagy tartalmi azonosságán alapuló azonosítása.

pl.: „A lelkem egy fekete rózsza...” (Ady Endre)

- A metafora lényege az azonosítás
- a metaforának 3 része van:
  - azonosított – amit azonosítok, magyarázok
  - azonosító – amivel azonosítok
  - közös jegy – közös tulajdonság

Típusai

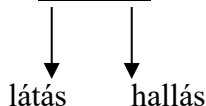
- Alakja szerint:
  - teljes metafora (azonosító + azonosított) pl.: Kati igazi angyal. Kati=angyal
  - egyszerű metafora/hiányos/csonka metafora (1 elem van jelen) pl.: csillag (híres ember)
- Az azonosító elem szófaja szerint:
  - igei metafora   pl.: „az éj csorog”
  - melléknévi metafora   pl.: „alvó kísértetek”
  - főnévi metafora   pl.: „kísértetek a fák”

4. Megszemélyesítés: olyan szókép, amelyben élettelen dolgokat, tárgyakat, jelenségeket emberi tulajdonságokkal, cselekvéssel ruházunk fel.

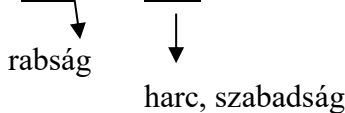
pl.: „Valami titkot súg a végtelenség.” /Juhász Gyula: Tájkép)

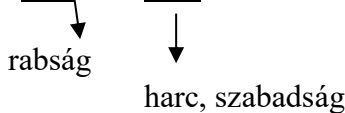
5. Szinesztézia: két különböző érzéktérülethez tartozó jelenség társítása, érzéki síkok keverése.

pl.: „A kirakatban lila dalra kelt...”

6. Szimbólum: jelkép. Sejtet, éreztet, mögöttes kapcsolatot, összefüggést jelez.

pl.: „Fényesebb a láncnál a kard.” /Petőfi Sándor: Talpra magyar!/

Gyakorlás

Keresd meg a tanult szóképeket az alábbi idézetekben! (metafora, megszemélyesítés, szimbólum) Ha metaforát találtál, próbáld a fajtáját is meghatározni!

**Aki szeretne pecsétet kapni, küldje vissza a megoldásokat! Gyűjthető pecsétek: 5db
Határidő: január 19. kedd**

pl.: „A kulacs sikoltott.” (Arany J.: Toldi) → megszemélyesítés

„Ütni készül ökle csontos buzogánya...” (Arany J.)

„E homlok egy egész könyv” (Petőfi S.)

„Az út lapulva elsiet...a rét határokat keres...” (Pilinszky J.)

„Szent galambja nehogy zöld ágat hozzon!” (Ady E.)

„Mit rákentek a századok” (Petőfi S.)

„Zeng egy fél cukordarab...” (Radnóti M.)

„Gyere ki galambom, gyere ki gerlicém...” (Petőfi S.)

„De nekem e kérdések
olyan jól estenek
mert mindenik tükör volt,

ahonnan láthatám...” (Petőfi S.)